

ŞİRNAK VİZYON PLANI

'BAĞLAYICI KENT'

KENTSEL VİZYON
PLATFORMU

KENTSEL VİZYON PLATFORMU

‘Kentsel Vizyon ile Kurgulanan Kentler’

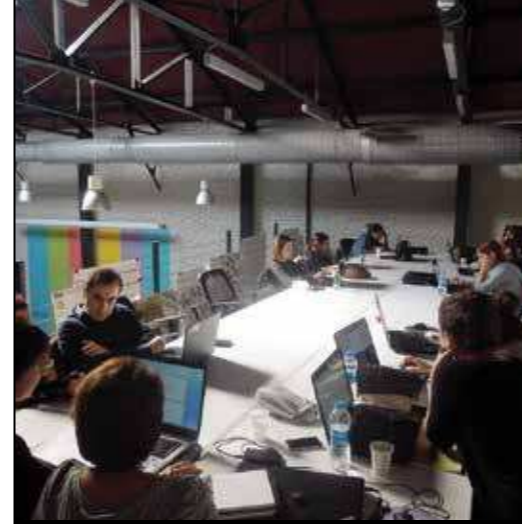
NEF ve Kentsel Strateji tarafından kurulan
Kentsel Vizyon Platformu
kamu, sivil ve özel sektör işbirliği ile

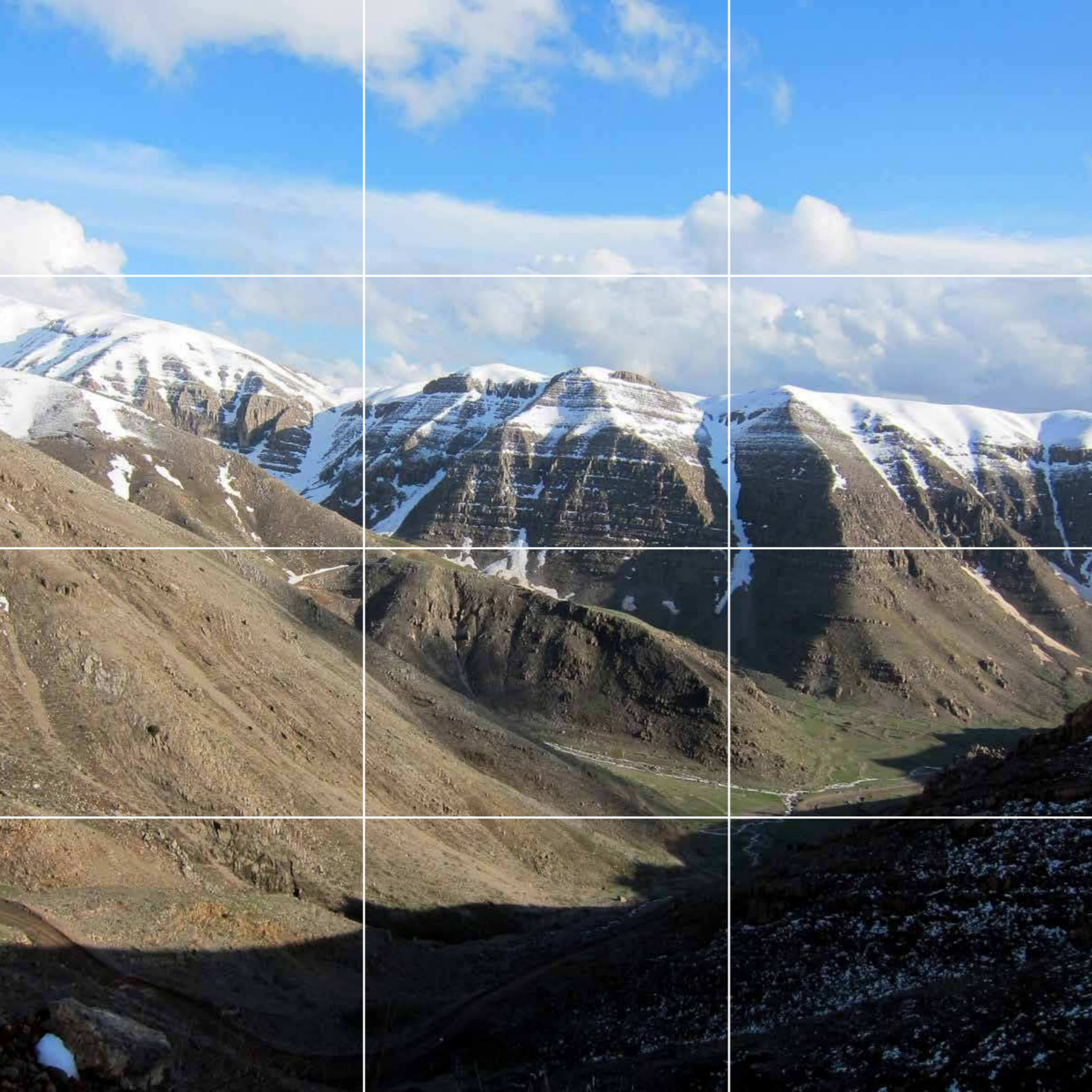
- bölge
- kent
- mahalle

ölçeğinde çalışmalar yaparak, yeni planlama
yaklaşımı ve modellerini tartışmaya açmaktadır.

81KENT
VİZYON
www.kentselvizyon.org

“Şırnak Vizyon Planı”
‘Kentsel Strateji’ tarafından geliştirilen
kapsam ve içerik çerçevesinde,
A. Faruk Göksu ve Sıla Akalp’in
Stüdyo 33’te verdiği eğitimler sonucunda
Saniye Oğuz tarafından hazırlanmıştır.

01

ANALİTİK BAKIŞ
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

07

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

15

03

VİZYON
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

20

04

3x3 VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

23

05

ŞIRNAK'IN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKE

36

BÖLÜM

01

ANALİTİK BAKIŞ
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

STRATEJİK GÖSTERGELER

Nüfus:
470.000 kişi

Ekonomik Değerler:

- Tarım
- Hayvancılık (Arıcılık, küçükbaş hayvancılık)
- İmalat Sanayisi, OBS/KSS
- Maden (asfaltit kömürü, termik santraller)
- Kilimcilik

Eğitim

- Şırnak Üniversitesi
- (1800 öğrenci)

Tarihsel İzler

- Birinci Babil Devleti'nin başkenti Babil (Kebeli Köyü)
- Guti İmparatorluğu'nun başkenti olan Bajarkard
- Cudi Dağı-Hz. Nuh'un kenti
- Dünyanın en eski 2. kilisesi
- Mem-u Zin Destanı

Performans Kriterleri

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

79

ÇEVRE
50

EKONOMİ

81

SOSYAL
79

YAŞAM KALİTESİ

60

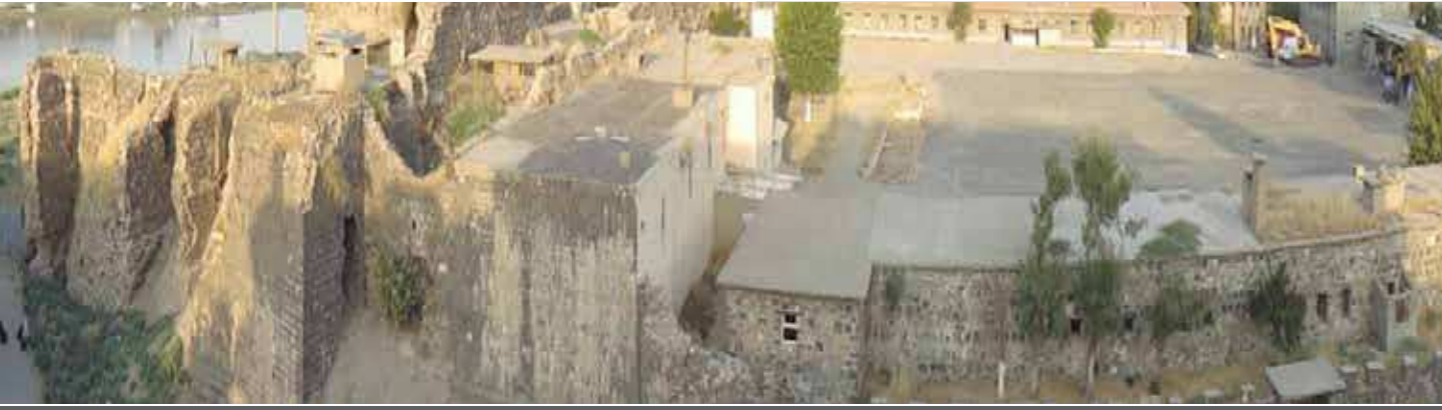
Sosyal Altyapı:

- 1 Üniversite
- 4 Kütüphane
- 7 Hastanesi
- 5 Gençlik Merkezi
- 2 Özel Müze
- "0" Tiyatro Salonu
- "0" Sinema Salonu

Doğal Değerler

- Dicle Nehri
- Kızılsu, Nerdüş Çay,Hezil ve Habur Çayları
- Cizre, Silopi, İdil Ovaları
- Asfaltit Kömür Rezervleri
- Hısta Kaplıcaları

10 TEMEL SORUN

- 1 Eğitim ve Sağlık Hizmeti Altyapısındaki Yetersizlikler
- 2 Jeolojik Sakıncalı Alan Fazlalığı
- 3 Ekolojik Çevre Sorunları ve Riskleri
- 4 İşsizlik
- 5 Kent Bütününde Görülen Altyapı Yetersizlikleri
- 6 Hizmet Sektöründeki Nitelik Yetersizliği ve Düşüklüğü
- 7 Finansman ve Yatırımın Azlığı
- 8 Bağımlı Nüfus Oranının Fazlalığı
- 9 Irak ile Paralel Gelişememe Olasılığı
- 10 Kent Merkezinin Zayıflığı

10 TEMEL FIRSAT

- Gelişme Potansiyeli 1
- Genç Nüfus Yoğunluğu 2
- Verimli Tarım Arazileri 3
- Su Kaynakları 4
- Sınır Ülkelerle İşbirlikleri 5
- Habur Sınır Kapısı 6
- Lojistik Kent Olma Potansiyeli 7
- Enerji Kaynakları 8
- Asfaltit Kömürü 9
- Üniversite 10

BEK ANALİZİ

Kaynak: KentSEL Strateji

Birikim	Asfaltit rezervi Mem u Zin Destanı Tarihi- Kültür Topluluklar El sanatları
Bereket	Dicle Nehri Asfaltit Rezervi Güneş Radyasyonu Idil-Cizre-Silopi Ovaları
Beceri	Kilimcilik El sanatları Sınırsal Sosyo-Ekonomik İlişkiler
Bakış	Habur Sınır Kapısı Enerji Dış ülke ilişkileri İhracat-Transit Bölge
Büyüme	Genç nüfus Ortadoğu-İhracat Enerji Turizm Tarım-Hayvancılık
Beklenti	GAP Projesi Sosyo-Ekonomik Kalkınma

Ekoloji	Dicle Nehri Idil-Cizre-Silopi Ovaları Asfaltit Kömürü Hısta Kaplıcaları
Ekonomi	Arıcılık Tarım Asfaltit Kömürü İhracat-Lojistik Sektör Turizm
Eşitlik	Sosyal Eşitlik Mekânsal Eşitlik
Etkinleştirme	Sosyal Sınıflar Üniversite-Kamu-Özel Sivil-Kamu-Özel Uluslararası Çevre-Ülke-Bölge
Edinim	Alternatif Enerji Üretimi Kentsel-Mekansal İyileştirmeler Hizmetde Altyapı İyileştirmeler
Entegrasyon	Su-Tarım-Sanayi Bölge-Kent-Dış Ülke Üçlüsü Ekoloji-Maden-Jeoloji üçlüsü Kamu, Özel, Sivil Birlikler

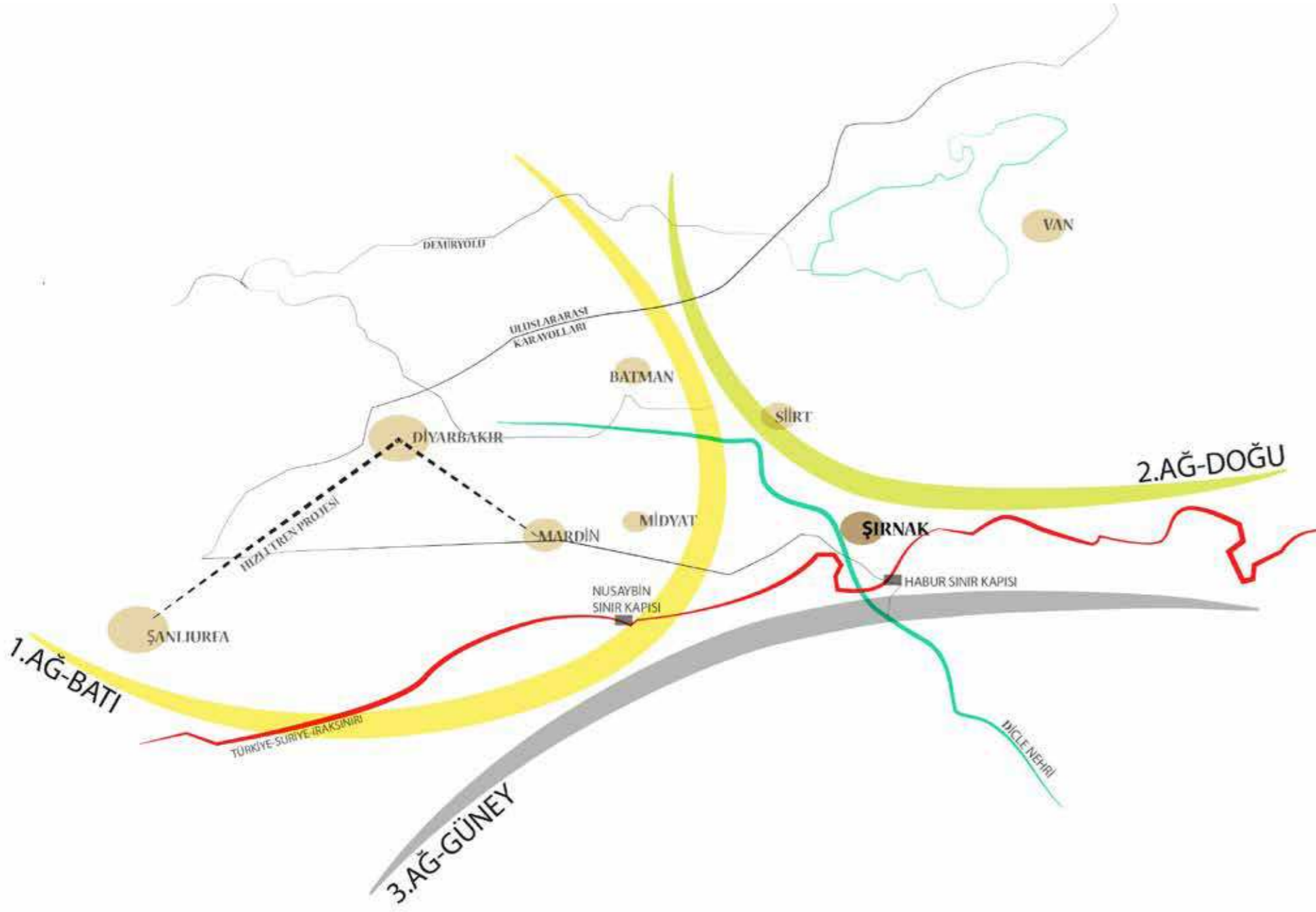
Koruma	Tarihi-Kültürel Miras Kilimcilik Nehir-Ova-Yeraltı suları
Kapasite	Kültürel-Tarihi Mekansal Değerler Genç Nüfus Transit Bölge Dicle Nehri
Kalkınma	Lojistik Enerji Sanayi Tarım ve hayvancılık Tarihi-Kültürel Miras
Kimlik	Hz. Nuh'un Kenti Dicle Nehri Cizre Habur Sınır Kapısı Asfaltit Madeni
Katılım	Sosyal Sınıflar Üniversite -Kent İşbirliği Kamu-Özel-Sivil Örgütler
Kurgu	Mekân-Sektör Kurgusu Merkez Kurguları Kültür-Mekan Kurgusu Bölgesel İşbirlikleri

BÖLÜM

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

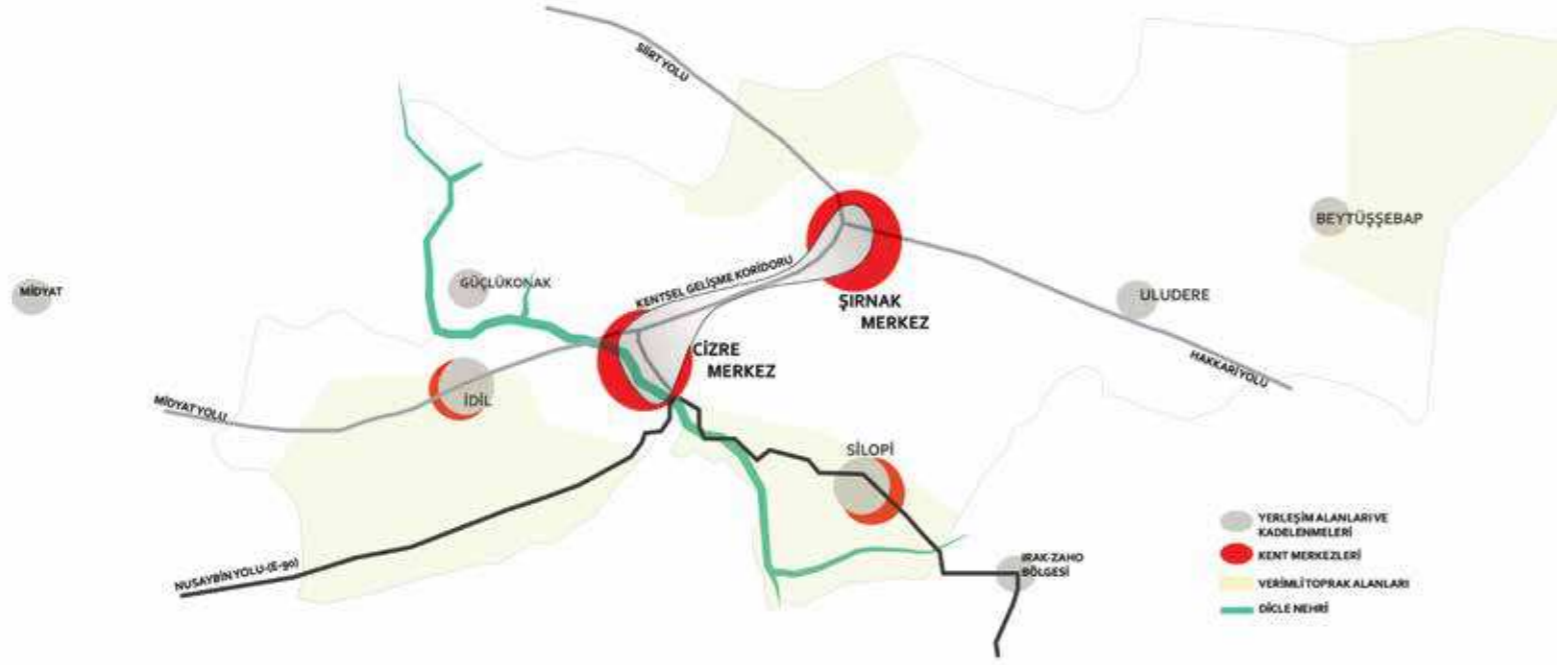

BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ ŞIRNAK, BÖLGE İÇİNDE HANGİ STRATEJİK ROLÜ ÜSTLENECEK?

Şırnak'ın içinde bulunduğu Dicle Bölgesi, sınır bölgesi olduğu için dış ilişkiler açısından önemli bir geçiş bölgesi rolünü üstlenmiştir. Bölgenin sınır ülkelerle ticaret yapma kültürü, ticari akslara yakınlık olanakları ile özellikle son yıllarda ticari ilişkileri artmıştır. Türkiye'nin en aktif 2. kapısı Habur Sınır Kapısı'na sahip olan kent, bu özellikler ile bir transit ticaret bölgesi olduğunu göstermektedir. Ortadoğu ülkeleri ile bağlantı noktasında yer alan Şırnak'ın stratejik konumunun kentin gelişimi ve ülkeye yaratacağı etki, ekonomik ve sosyal açıdan iyi irdelenmeli ve geliştirilmelidir. Şırnak, ekonomik, ekolojik ve kültürel değerlerini kullanarak çevre bölgelerle kentsel ağlar kuracak, bölgesel kademelenmesini ve kentsel kimliğini bağlayıcı kent çerçevesinde oluşturacaktır.

Şırnak'ın bulunduğu bölgenin ana merkezlerinden biri olan Diyarbakır'da yer alan havalimanı sayesinde Şırnak'ın uluslararası ve ulusal ulaşım koşulları da artacaktır. Bu durum, kentin kültürel ve ekonomik hareketliliğinin artışına katkıda bulunacaktır. Kentin fark yaratan sektörleri ile kalkınmada göstereceği performans bu hareketliliğe yardımcı olacaktır.

Asfaltit madenin Türkiye'de sadece Şırnak'ta bulunması ve madenin sanayide önemli kullanım alanlarının olması, ili ayrıcalıklı bir konuma taşıyacaktır. Madenin kullanım ve yönetim planının oluşturulmasıyla kentin ekonomik kalkınması sağlanacaktır.

KENT KURGUSU

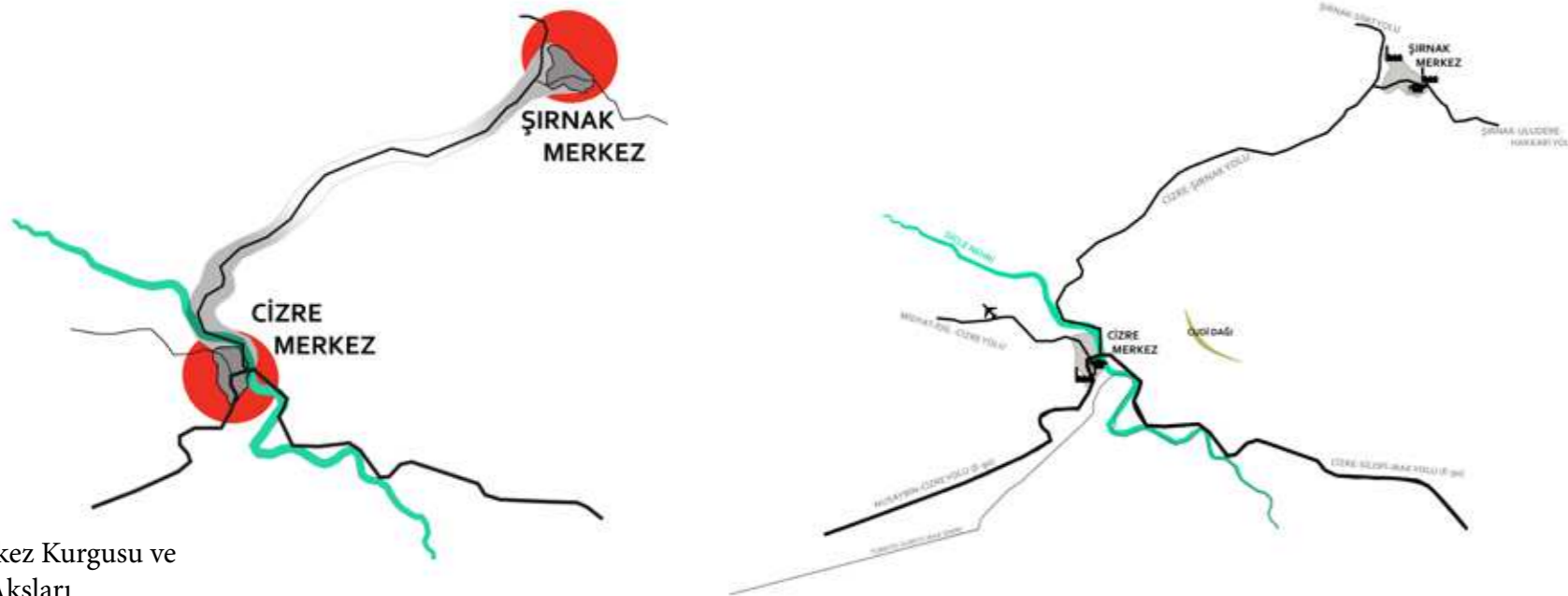
YENİ KENT KURGUSU NE OLACAK?

Merkez ilçenin, Cizre ve Silopi ilçelerinden nüfus olarak geride kalması, kentin sosyal ve ekonomik hareketliliğine bağlı gelişim yönünün yeniden gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Bu 3 odak arasında kurgulanacak merkezlerin yeniden gözden geçirilmesi, kentin mekânsal ve sosyo-ekonomik açıdan gelişimine katkıda bulunacaktır.

Şırnak'ta erozyon riskli alanların fazlalığı kentin gelişimi, büyümesi ve dönüşümü açısından dikkate alınması gereken risk bölgeleridir. Verimli tarım topraklarının korunmalı ve yerleşim merkezi bu alanlara kaydırılmamalıdır.

Genel olarak kentin yeni başladığı ekonomik gelişim hareketlenmeleri şu başlıklar altında şekillenecektir:

- Kentsel merkez aksları kurgusu
- Ekonomik odaklar (OSB, KSS, Üniversite, Lojistik Köy, Santraller, Enerji üretim alanları)
- Ekolojik Odaklar (Dicle Nehri, 1. ve 2. dereceden verimli tarım arazileri, yeraltı su kaynakları, maden alanları)

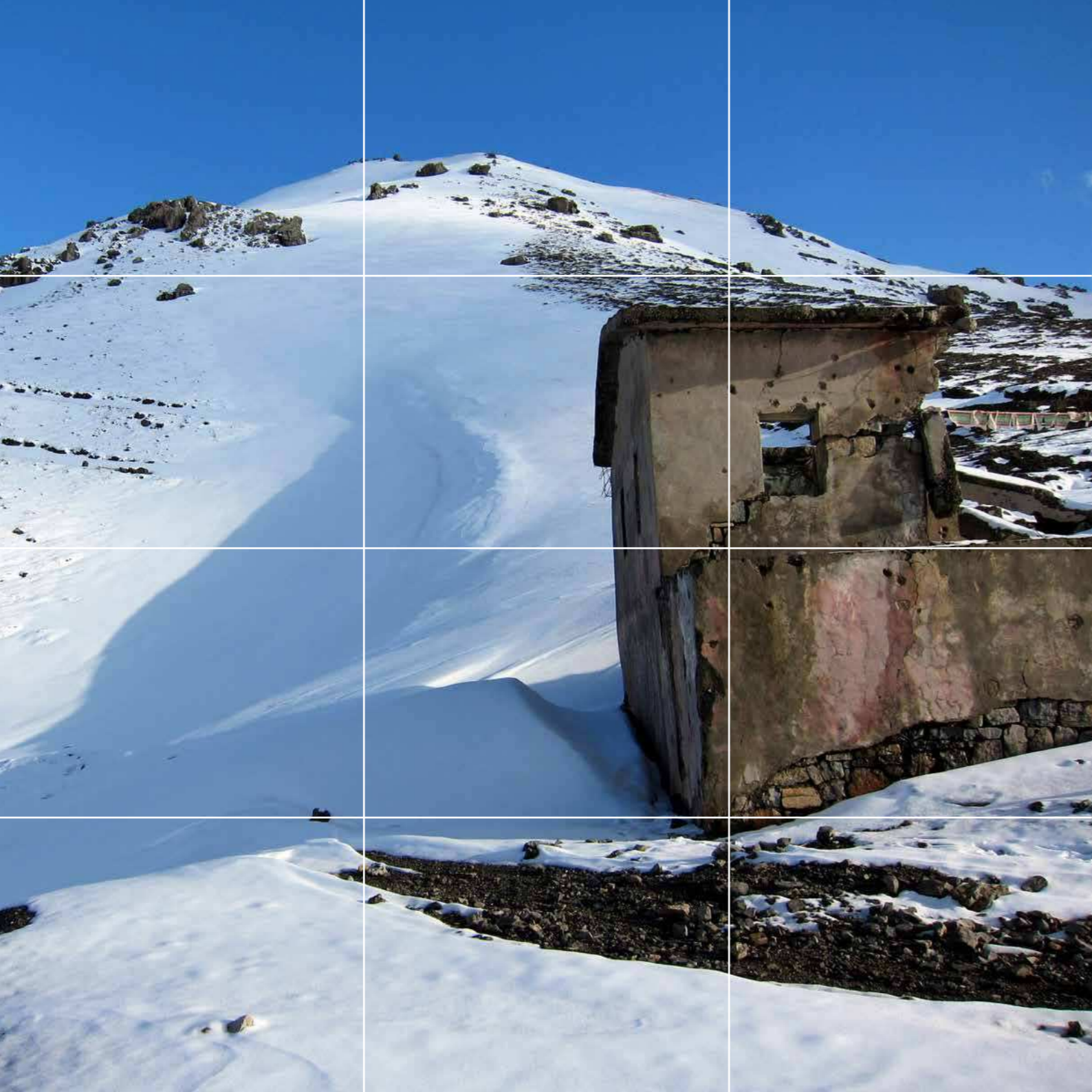

BÖLÜM

03

VİZYON

Bölgesel Vizyon
Kentsel VizyonBÖLGESEL VİZYON
BAĞLAYICI KENT ŞİRNAKKENTSEL VİZYON
HARMONİK BAĞLANTI AKSINDA
ŞİRNAK

BÖLÜM

04

3X3 VİZYON ve EYLEM
ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

VİZYON ÇERÇEVESİ

3 X 3

EYLEM ÇERÇEVESİ

1 FARKLILIK

- 1 Konum:**
Ortadoğu Kapısı
- 2 Kümelenme:**
Kültür ve Tarih Mekânsal Kümelenmesi
- 3 Maden:**
Ne Petrol Ne Kömür, Son Gözde Asfaltit!

2 TEMA

- 1 Güç:**
Mekânsalın Yaratacağı Ekonomik Güç
- 2 Eşitlik:**
Mekânsal-Sosyal İnkilemde Eşitlik
- 3 Yeşil:**
Sağlıklı Çevre

3 STRATEJİ

- 1 Kalkınma:**
Bölge-Dış Çevre İnkilemleri
- 2 Dönüşüm:**
Kentsel Merkez Odaklarının Dönüşümü-Değişimi
- 3 Bütünleşme:**
Ekonomik-Ekolojik Entegrasyon

ŞIRNAK'IN GELECEĞİ

1 SEKTÖR

- 1 Ticaret:**
Üretim Organizasyonunun Dış Pazar Kapısı
- 2 Hizmet:**
Hizmet Niteliğinin İyileştirilmesi
- 3 Enerji:**
Enerjide İhtisaslaşma

2 PROGRAM

- 1 Ekonomi:**
Ekonomik Strateji Çerçevesi
- 2 Eğitim:**
Eğitim Önceliği
- 3 Çevre-Bilim:**
Mekânsal Ölçekte Çevre Politikaları

3 PROJE

- 1 Sınırsal Ağ:**
Batı-Doğu-Güney Uçlar
- 2 Kentsel Odaklar:**
3E Sektörel Odakları
- 3 Harmonik Aks:**
Merkezlere Arası Salınım

VİZYON ÇERÇEVESİ

3 FARKLILIK

3 TEMA

3 STRATEJİ

Konum

Güç

Kalkınma

Kümelenme

Eşitlik

Dönüşüm

Maden

Yeşil

Bütünleşme

3 FARKLILIK

1 Konum

Ortadoğu Kapısı

Şırnak, uluslararası yol ağı içinde bulunan E-90 Karayolunun içinden geçtiği ve sırasıyla Irak ve Ortadoğu ülkeleri bağlantısını sağlayan stratejik bir konuma sahip olan Habur Sınır Kapısı'na sahiptir. Bu ağı, yeni ulaşım alternatifleriyle çeşitlenmesi ve lojistik konumunun projelendirilmesi konumunun önemini artıracaktır.

2 Kümelenme

Kültür ve Tarihin
Mekansal Kümelenmesi

Mezopotamya'nın zengin bölgelerinden birinde bulunan Şırnak, özgün tarihi ve kültürel değerlere sahiptir. Babil Devleti'nin başkentini, Cudi Dağı'nı bünyesinde bulunduran Cizre, birçok tarihi ve kültürel değerlerin kümelendiği yerdir.

3 Maden

Ne Petrol Ne Kömür, Son
Gözde Asfaltit

Petrol kökenli olan ve sanayinin birçok alanında kullanılan asfaltit rezervleri, Türkiye'de sadece Şırnak genelinde 82 milyon ton rezerve sahiptir. 2013 itibarıyla Şırnak'taki bir termik santralde kullanılmaya başlanılan asfaltitin ekolojik ve bilimsel çerçevede kullanılması ile kent ve ülke ekonomisine büyük ölçüde katkıda bulunması beklenmektedir.

3 TEMA

1

Güç Mekansalın Yaratacağı Ekonomik Güç

Şırnak, diğer sınır illerine göre çok aktif olan sınır kapısı sayesinde Irak ile ekonomik ve sosyal bağlantı kurarak kentin gelişimi açısından güçlü bir geçiş noktası yaratmaktadır. Bunun dışında, kültürel değerlerin ve yeraltı kaynaklarının doğru ve etkin kullanımının mekâna yansımaları kenti birçok açıdan güçlü bir konuma kavuşturacaktır.

2

Eşitlik Mekansal-Sosyo İkilemde Eşitlik

Kentteki siyasi ve ekonomik sorunların iyileşmesi ve buna bağlı olarak mekânsal-sosyal boyut ikileminde standartlara ulaşılması beklenmektedir. Bu standartlar, kenti ve kent halkını mekânsal-sosyal ikilemi açısından eşit bir konuma taşıyacaktır.

3

Yeşil Sağlıklı Çevre

Maden kaynaklarının etkin kullanımı sürecinde Mezopotamya Uygarlıklarından günümüze değin verimli ve değerli topraklar üzerinde bulunan kentin ekolojik dengenin sağlanması, tarımsal üretim, su kaynakları ve toplum sağlığının korunması çerçevesinde öncelikli projeler geliştirilmelidir.

3 STRATEJİ

1

Kalkınma Bölge-Dış Çevre İkilemleri

Stratejik konum avantajları, sosyo-ekonomik gelişim çerçevesinde değerlendirilerek kalkınma sağlanmalıdır. Bu çerçevede ulaşım ağları çeşitlendirilmeli, öncelikli bölgesel ekonomik ve kültürel işbirliği odakları belirlenmelidir.

2

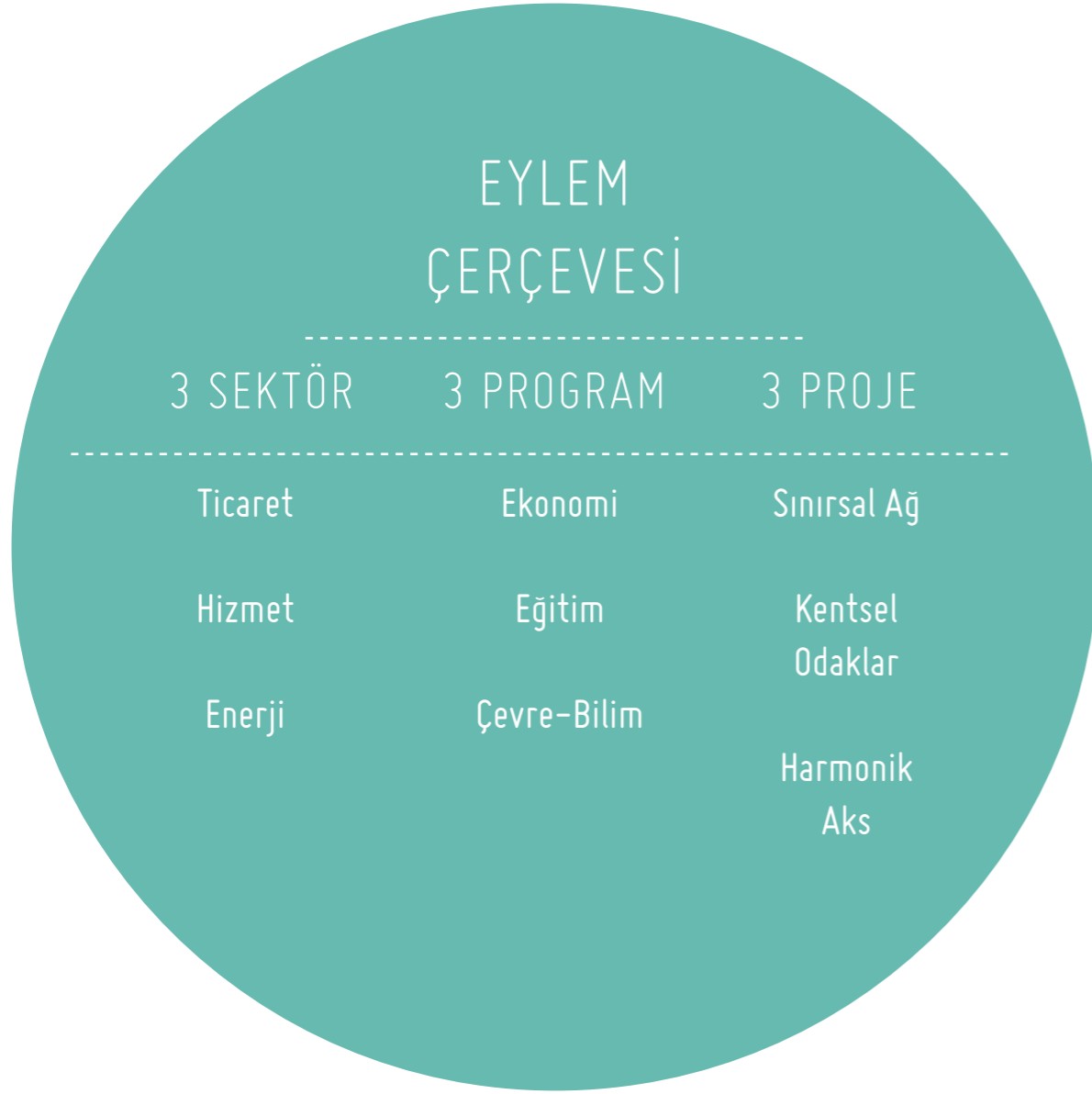
Dönüşüm Kentsel Merkez Odaklarının Dönüşümü-Değişimi

Kentsel merkez ağlarının yeniden belirlenmesi için ekonomik sektörlerin mekâna oturtulması ve kentsel altyapı, enerji, ulaşım, kültürel ve ekonomik mekân sorunlarının çözülmesi gerekmektedir. Bu sorunlar ekonomik kalkınma ile eş yürütülmesi gereken kentsel yenilenme, dönüşüm, gelişim projeleriyle çözüme kavuşturulacaktır.

3

Bütünleşme Ekonomik-Ekolojik Entegrasyon

Şırnak, ilçeleri genelinde ekonomik sektörlerin birbirleriyle ilişki ağını gözettiği ve bunun mekâna yansıtıldığı eylemlerle kentsel bütünleşmesini sağlamalıdır. Şırnak'ta ekolojik üretimin sürdürülebilirliği için kentsel ve ekonomik gelişim aksları, ekolojik alanları koruma-kullanma çerçevesinde değerlendirmelidir.

3 SEKTÖR

1 Ticaret

Üretim Organizasyonunun Dış Pazar Kapısı

Şırnak, Ortadoğu'ya açılan aktif sınır kapısı avantajlarını kullanarak, bölgesel ve kent içi üretim kapasitesini belirlemelidir. Bu strateji ile ekonomik mekânsal kurgu (lojistik odak, OSB, KSS, enerji, tarım, hayvancılık sektörleri ve mekânları) dışında "bağlantı kenti" özelliğini ulaşım olanakları ile geliştirmesi ticaret potansiyelindeki artışa da katkıda bulunacaktır.

2 Hizmet

Hizmet Niteliğinin İyileştirilmesi

Hizmetler sektöründe büyük bir paya sahip olan kentin stratejik konum gereği, turizm, eğitim, üniversite, sağlık gibi hizmetler sektörlerinde gelişmesi gerekmektedir. Bu nedenle, kentin gelişiminde çok önemli olan hizmetler sektörü iyileştirilmelidir. Hizmetler sektörü içinde büyük bir katma değer yaratan eğitim faaliyetlerine öncelik verilmelidir.

3 Enerji

Enerjide İhtisaslaşma

Asfaltit kömüründen, güneş enerjisinden ve biyokütleden enerji üretimi gibi yeni projeler ile hem kentin hem de bölgenin enerji ihtiyacı büyük oranda karşılanacaktır. Enerji sektöründe ihtisaslaşma ayrıca tarım, sanayi gibi farklı sektörlerin enerji ihtiyacının karşılanmasına da katkıda bulunacaktır.

3 PROGRAM

1 Ekonomi

Ekonomik Strateji Çerçevesi

Ekonomik kalkınmanın sağlanması için enerji kaynaklarının etkin değerlendirilmesi gerekmektedir. Maden kaynaklarının enerji dışında sanayide farklı alanlarda kullanılması büyük bir ekonomik değer getirecektir. Lojistik sektörü faaliyetleri için Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin alt merkezleri arasında ekonomik işbirlikleri geliştirilmelidir. Kentsel hizmet altyapısının ve hizmetler sektörünün eğitim ve nitelik sorunlarına yönelik çözümler için projeler geliştirilmesi, ekonomik faaliyetlerin istikrarı için olumlu bir gelişme olacaktır.

2 Eğitim

Eğitim Önceliği

Kentsel kalkınmada büyük bir sorun teşkil eden eğitim öncelikli program olmalıdır. Okuryazarlık sorunu, kadın istihdamı, eğitim kuruluşları kapasitesi gibi öncelikli sorunların bulunduğu bölgede, üniversite-sivil-özel sektör işbirlikleri aracılığıyla bu kurum ve kuruluşların eğitim programlarına destek vermeleri teşvik edilmelidir. Eğitim sorunlarının çözümü kentin büyük çoğunluğunu oluşturan genç nüfusun kısa zamanda kente katacağı değeri de etkileyecektir.

3 Çevre-Bilim

Mekânsal Ölçekte Çevre Politikaları

Yeraltı kaynaklarının kullanılmaya başlanması enerji ve bazı sektörlerin gelişimine yardımcı olurken çevreye ekolojik açıdan zarar verebilir. Maden alanlarının ne gibi kentsel plan ve projelerle kullanılacağı mekânsal ölçekte belirlenirken, bu projelerin tarım, su kaynakları ve de insan sağlığını tehdit etmemesi konusuna dikkat edilmelidir.

3 PROJE

1 Sınırsal Ağ

Ağ-Batı

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ana merkezlerinden olan Diyarbakır ve Şanlıurfa ile hizmetler sektörü kapsamında işbirliği yapacaktır. Uluslararası hava ulaşımına açılacak Diyarbakır Havaalanı ile ulaşımın geliştirilmesi, kentin ulaşımını olumlu yönde etkileyecektir. Mardin-Diyarbakır arası yapılacak hızlı tren hattının Mardin'deki mevcut tren hattı ile bağlantısının sağlanması ve mevcut tren hattının Şırnak'a kadar uzatılması, kentin bağlantısını ve konumunu güçlendirecektir. Turist kapasitesi yüksek olan kültür kenti Midyat ile Şırnak'ın Cizre ilçesi arasında ikili turizm merkezi kurulacaktır. Bu iki ilçe arasında kurulacak etkin ulaşım bağlantısı, yine iki ilçe arasında gerçekleştirilecek seferlerle ve tanıtımlarla özellikle Midyat'a gelen turist kitlesi Cizre'ye yönlendirilebilir. Kent bu batı bölge ağı ile öncelikle hizmetler ve turizm sektöründe (eğitim, sağlık, ulaşım, vb. alanlarında) kentsel ağlarını geliştirecektir. İkincil olarak ise ticaret, enerji vb. sektörlerde işbirlikleri yapacaktır.

Ağ-Doğu

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ana merkezlerinden olan Van bu bölgede bulunmaktadır. Van Gölü etrafında gelişen bu bölge ile turizm, tarım ve hayvancılık, enerji, vb baskın sektörler ile dış pazar ihtiyaçlarına göre işbirliği geliştirilecektir. Bu bölgede Van kentinin çevre kentler için güçlü çekim merkezi olması ve sınır ülke ilişkileri, lojistik potansiyelinin yüksek olması nedeniyle bu bölge ağıyla ilişkiler diğer ağlara göre üçüncül planda olacaktır.

Ağ-Güney

Şırnak üzerinden Türkiye'nin en çok ihracat yapılan 2. Sınır kapısı olan Habur Sınır Kapısı'na yakın lojistik faaliyetlerin geliştirilmesi, TRC3 bölgesine ekonomik açıdan katkıda bulunacaktır. Şırnak'ta geliştirilecek bir lojistik köy projesi ile başta Irak ve Ortadoğu ülkeleri ile dış pazar koşulları geliştirilecektir. Şırnak, Mardin'de mevcut durumda var olan tren hattının Habur Sınır Kapısı'na kadar uzatılması projesi, komşu kentler ve Irak ile olan ticari ve kültürel işbirlikleri artıracaktır. Özellikle ticaretle, dış pazar koşullarında ilerleyebilmek için başta Irak'ın ve diğer ülkelerin mevcut ve gelecek pazar ihtiyaçları, kapasite analizleri yapılmalı ve buna göre bölgenin ticari ihtisaslaşması şekillendirilmelidir.

3 PROJE

2 Kentsel Odaklar

Ekolojik Odaklar

Batı aksında yer alan İdil, Cizre ve Silopi ilçeleri, Dicle Nehri üzerinde bulunan verimli toprakları ve su kaynakları nedeniyle, tarımsal üretimde öncelikli ilçelerdir. Doğu aksında bulunan Uludere, Beytüşşebap ilçeleri ise hayvancılık ve arıcılık üretiminde öncelikli ilçelerdir. Bu odaklarda hayvancılık üretimi ve veriminde artış, kooperatifleşme, vb. alanlara yönelik teşvikler sağlanmalıdır. Yem bitkilerinin yetiştirilmesi, çayır-mera gibi alanların iyileştirilmesi gibi faaliyetler hayvancılık kapasitesinin iyileşmesine ve gelişmesine yardımcı olacaktır.

Tarımsal faaliyetlerin gelişmesi amacıyla tarımsal örgütlenme birliklerinin kurulması, özellikle su kaynakları fazla olan alanlarda katma değeri yüksek olan tarımsal ürünlerin yetiştirilmesi, ürünlerde markalaşmaya gidilmesi, sertifikalı üretim ve organik üretim yapılması, tarımsal üretim kapasitesinin geliştirilmesine yardımcı olacaktır. Tarım-hayvancılık-sanayi işbirliğinin sağlanması, OSB ve KSS'lerin gelişimine önemli bir ivme kazandıracaktır.

Enerji Odakları

Asfaltit maden rezerv alanları, başta Silopi ilçesi olmak üzere kentin genelinde maden filonları şeklinde bulunmaktadır. Silopi'de ekolojik denge korunarak termik santraller ve asfaltit madeni yan sanayisinin geliştirilmesi, ülke ve bölge ekonomisine ciddi oranda gelir getirecektir. Silopi, bu enerji ve sanayi potansiyeli ile kentin güneyindeki birinci enerji odağıdır.

Şırnak'ın özellikle hayvancılık yapılan ilçelerine yakın bir çöp depolama ve biyogaz üretim tesisi ile hem enerji üretimi hem de gübre üretimiyle enerji sektörünün gelişimi etkin bir hale dönüşebilir.

Bu projelerin gerçekleştirilmesiyle hem kent hem de bölge adına enerjide ihtisaslaşmaya gidilebilir.

Ekonomik Odaklar

Şırnak Merkez ve Cizre ilçeleri sanayi (OSB, KSS, imalat sanayisi) ve hizmetler sektöründe (eğitim, sağlık, kültür, vb) gelişim göstermektedir. OSB VE KSS alanları her iki ilçe için yeni alanlardır ve bu alanların altyapı, ulaşım sorunlarının çözülmesi ile birlikte yatırımcı kitlesi artacaktır. Kentin güney odağında yer alan, en aktif sınır kapılarından biri olan Habur Sınır Kapısı, lojistik faaliyet potansiyeli iyi değerlendirilerek, üst bölge ölçeğine eklenecek bir lojistik köy projesi ile bölgesel ve kentsel ekonomik işbirliklerinin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Sanayi ve lojistik faaliyetlerin gelişebilmesi için ekonomik ilişkilerin birbirine katkı ve girdi sağlayacak biçimde bütüncül olarak planlanması gerekmektedir.

3 PROJE

3 Harmonik Aks

Harmonik Kentsel Akslar

Kent merkezi nüfus hacmi olarak Cizre ve Silopi ilçelerinden geridedir. Mevcut potansiyeller incelendiğinde sınırsal ticari akslarla ekonomik olarak gelişme potansiyelleri yüksek olan Cizre ve Silopi ilçeleri, Merkez ile bağlantı içindedir. Cizre ve Merkez odak aksları, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda kentsel yerleşim ve hizmet, ticaret, turizm, vb sektörlerde gelişecektir. Merkez- Cizre Harmonik Aksı birincil kentsel aks olacaktır. İkinci kademe merkez odakları olarak da Silopi ve İdil ilçeleri, Cizre ile harmonik kentsel aks bağlantısı oluşturacaklardır. Merkez ve Cizre ilçeleri, aralarındaki hizmet çekimine bağlı olarak birbirlerine doğru gelişecektir. Böylece, hizmet sektöründe öncelik kazanmış olan Merkez ilçesi, nüfus büyüklüğü ve turizm hacmi kendisinden daha büyük olan Cizre ilçesiyle bütünleşerek, harmonik bir aks oluşacaktır. Bu kentsel gelişim yönü Cizre'nin batı ve güney kesimindeki verimli tarım arazilerinin korunması açısından da önemlidir.

Harmonik Ulaşım Aksı

Ana kent merkezleri olarak belirlenen, Merkez ile Cizre arasındaki yol daha kısa erişimli olacak şekilde düzenlenmelidir. Bu durum, iki merkez arasında entegrasyonu sağlamlaştıracaktır. Merkez ilçedeki OSB'nin ulaşım bağlantılarının zayıf olması önemli bir sorundur. Kent içinden geçen bu bağlantının, kentin kuzey kısmına aktarılmasıyla, OSB Şırnak-Siirt Yolu'yla birleşecektir. Bu yeni bağlantı, büyük oranda boş olan OSB'ye yatırımın çekilmesi için önemli bir fırsattır. Cizre kentsel yerleşimi içinden geçen, yoğun trafik hacmine sahip olan E-90 Karayolu'nun kent ile ekolojik ve güvenlik açısından ayırımının yapılması kültürel ve turizm çerçevesinde gelişecek olan Cizre için olumlu olacaktır.

Harmonik Kültürel Aks

Dünyanın en eski yerleşimlerden olan Mezopotamya-Dicle bölgesinde bulunan kent, kültürel-tarihi açıdan mevcut veya yeni araştırılabilir alanların korunması-geliştirilmesi konusunda yeni adımlar atmalıdır. Tarihi, mimari ve kültürel değerlerin sosyo-mekansal politikalarla kentsel mekâna kazandırılması ekonomik ve sosyal dengeyi güçlendirecektir. Tarihi, mimari ve kültürel olarak bölge ve kentte önemli bir odak olan Cizre'de sosyal teknik altyapı geliştirilmelidir. Konaklama alanlarının, kültürel mekanların ve donatı alanlarının mekansal yenilenme ve dönüşümleri, turizm sektörü için önemli bir katkı sağlayacaktır. Nuh'un Gemisi'nin bulunduğu ve birtakım kalıntıların olduğu düşünülen Cudi Dağı ile Cizre arasında kurgulanacak gezi güzergahı düzenlemeleri, arkeolojik kazılar gibi projeler ile bu potansiyel değerlendirilecektir. Cizre içinden geçen Dicle Nehri ve etrafındaki yeşil ve kültürel mekanlar, çeşitli kullanımlar ile değerlendirilmeli, tarihi, mimari ve kültürel akslarla bağlantısı sağlanmalıdır. Kent içinden geçen nehrin yönetim-kullanım planı hazırlanmalıdır. Güçlükonak'ta bulunan kaplıcalar bölgesi, kentsel ve bölgesel ölçekte sağlık turizmi sektöründe hizmet verebilecek kapasitedir. Bu alanın tanıtım, ulaşım, vb. açıdan desteklenmesi gerekmektedir.

BÖLÜM

05

ŞIRNAK'IN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKEŞIRNAK'IN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKE

1. STRATEJİK NOKTA: Habur Sınır Kapısı
2. BÖLGESEL-KENTSEL AĞ STRATEJİSİ: İş Birlikleri
3. KENTSEL BÜYÜME STRATEJİSİ: Akıllı Büyüyen Kent
4. KONTROLLÜ KULLANIM: Asfaltit
5. DOĞAL KAYNAKLARIN YÖNETİMİ: Suyun Yönetimi ³⁷
6. MEDENİYETLERİN KÜMELENMESİ: Cizre
7. KÜLTÜR COĞRAFYASI: Topluluklar
8. DOĞAL ÜRETİM: Enerji
9. HİZMET ODAĞI: Batı-Güney Hizmet Aksı
10. ÖLÇEKTE EŞİTLİK: Kentsel Haklar

STRATEJİK NOKTA: HABUR SINIR KAPISI

Ülkenin en aktif ikinci sınır kapısı olan Habur Sınır Kapısı, ihracat bakımından ülke-bölge-kent üçlüsü için önemli bir ekonomik kapıdır. Son yıllarda yapılanmaya giren Irak'ın oluşturduğu büyük pay ve Ortadoğu ülke pazarları bu ekonomik kapıyı önemli bir odak haline getirmiştir.

01

BÖLGESEL-KENTSEL AĞ STRATEJİSİ: İŞ BİRLİKLERİ

Şırnak'ın, ekonomik kaynaklarını etkin kullanarak çevre kentler ve bölgeler ile geliştireceği bütünleşme stratejisi, ilin kalkınmasında önemli bir adım olacaktır. Kentsel ağ stratejisinde Şırnak, bölge kentleri ile ekonomik, kültürel veya yeni tanımlanabilecek kentsel ağlar kuracaktır. Bu ağ içindeki bütün kentler, birbirinin kalkınma ve uzmanlaşma stratejilerine katkıda bulunacaktır.

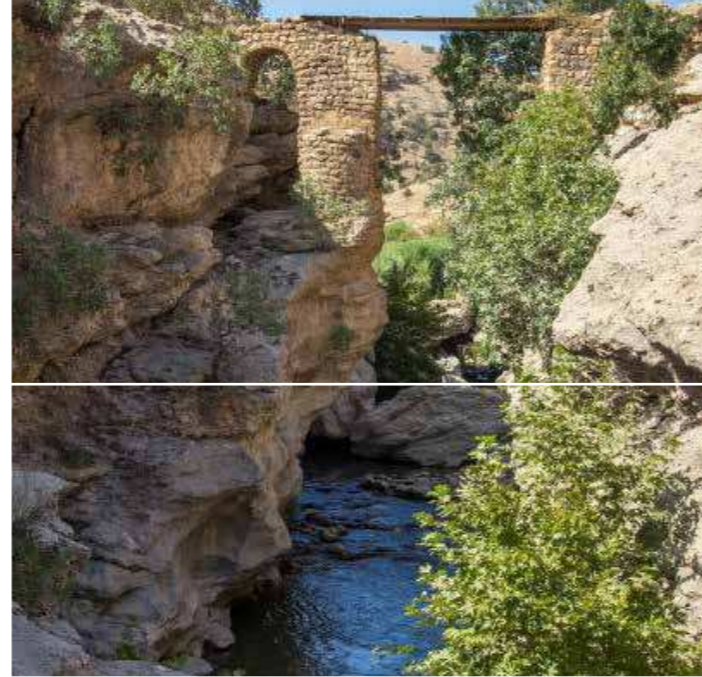

02

KENTSEL BÜYÜME STRATEJİSİ: AKILLI BÜYÜYEN KENT

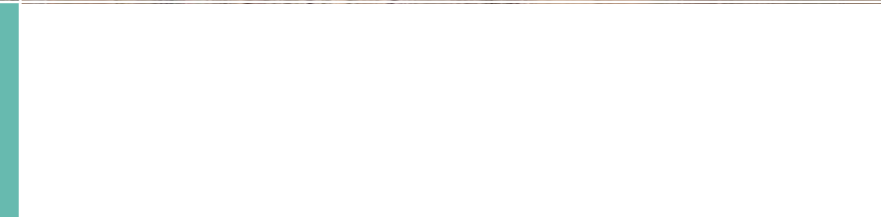
Bölge genelinde planlanan siyasi ve ekonomik iyileştirmelerle yatırımların ciddi olarak artması beklenmektedir. Yapılacak bu yatırımlar, kentte hızlı bir nüfus artışı sağlayacaktır. Nüfus artışı ile birlikte kentin mekânsal yayılımı da genişleyecektir. Bütün bu olasılıklar gözetilerek, değerli tarım toprakları ve yeraltı su kaynakları korunarak yeni yerleşim alanları planlanmalıdır.

KONTROLLÜ KULLANIM : ASFALTİT

Ülkenin tüm asfaltit rezervine tek başına sahip olan Şırnak, elinde bulundurduğu bu büyük çaplı ekonomik kaynak ile dikkat çekmektedir. Yatırımcı kesimlerin ilgisini çeken bu madenin, ekolojik dengeyi koruma çerçevesinde ve sürdürülebilir şekilde kullanılmasıyla hem sanayi de hem de enerji üretiminde ihtisaslaşmaya gidilebilir. Enerji dışında sanayide; elektrik ve elektronik, otomotiv ve uzay endüstrisinde, vb kullanımı olan, yüksek gelir getiren bu maden ile güçlü ekonomik bir gelişim sağlanabilir.

04

03

DOĞAL KAYNAKLARIN YÖNETİMİ: SUYUN YÖNETİMİ

Dicle Nehri güzergâhında yer alan bölge ve kent, bu kaynağın bereketi ile tarihsel süreçte ekonomik üretimini devam ettirmiştir. Bu nehir ile birlikte değerli su kaynak bağlantıları ve bu bağlantılar etrafında gelişen tarım, hayvancılık, vb. ekolojik üretimin devamlılığı için suyun yönetimi ekonomi-ekoloji denge çerçevesinde gözetilmelidir.

42

05

MEDENİYETLERİN KÜMELENMESİ: CİZRE

Şırnak; Mem u Zin Destanı'nın çıkış noktası olması, dünyanın en eski ikinci kilisesini topraklarında barındırması, Nuh'un Kenti olarak varsayılması ve bazı medeniyetlere başkentlik yapması nedeniyle turizm potansiyeli yüksek bir kenttir. Özellikle Cizre ilçesi, birçok medeniyetten kalan yapıların ve alanların kümelendiği bir ilçe olma özelliğine sahiptir. Ayrıca, Nuh'un Gemisi'nin Cizre ilçesindeki Cudi Dağı'na konduğu düşüncesi bu ilçeye farklı bir kültürel kimlik kazandırmıştır. Şırnak, genel olarak bu özellikleri ile kültür ve inanç turizminde gelişecektir.

43

06

KÜLTÜR COĞRAFYASI: TOPLULUKLAR

Kentin bulunduğu bölge, tarihsel süreç içinde farklı din, dil ve kültürden insan topluluklarına ev sahipliği yapmıştır. Günümüzde ise bu topluluklar varlıklarını hala devam ettirmektedir. Kentin mekânsal ve sosyolojik zenginliğine katkıda bulunan bu toplulukların devamı için, bu kültürel çeşitlilikleri gözetimci ve eşitlikçi bir çerçevede kent mekanına yönelik projeler üretilmelidir.

44

07

DOĞAL ÜRETİM: ENERJİ

Şırnak, güneş enerji santralleri kurulabilecek ölçüde radyasyon değerlerine sahiptir. İlde kurulabilecek güneş enerji santralleriyle farklı sektörlerin enerji ihtiyaçları karşılanabilir. Güneş enerjisi üretme olanağı dışında katı atık depolama alanlarına sahip olmayan kentte yapılacak çöp gazından elektrik enerjisi üretim tesisi ile enerji üretilebilir. Alternatif atık yönetimiyle de çöplerden gübre üretimi gerçekleştirilebilir. Bu sayede, alternatif enerji üretiminde ihtisaslaşmaya gidilebilir. Bu gibi projeler, bölge ve kent genelindeki enerji sorununu büyük oranda çözecektir.

45

08

HİZMET ODAĞI: BATI-GÜNEY HİZMET AKSI

Habur Sınır Kapısı üzerinden, kentin batı aksından güney aksına doğru ciddi oranda ihracat yapılmaktadır. Habur Sınır Kapısı'nın bulunduğu Silopi'de geliştirilecek bir lojistik köy projesiyle bu hizmet ağı gelişip, ihracatta da komşu ülke pazarlarıyla rekabet ortamı güçlendirilecektir. Hizmet sektörünün alt kolu olan lojistik sektörü ile kentsel ve bölgesel pazar ağları gelişecektir.

46

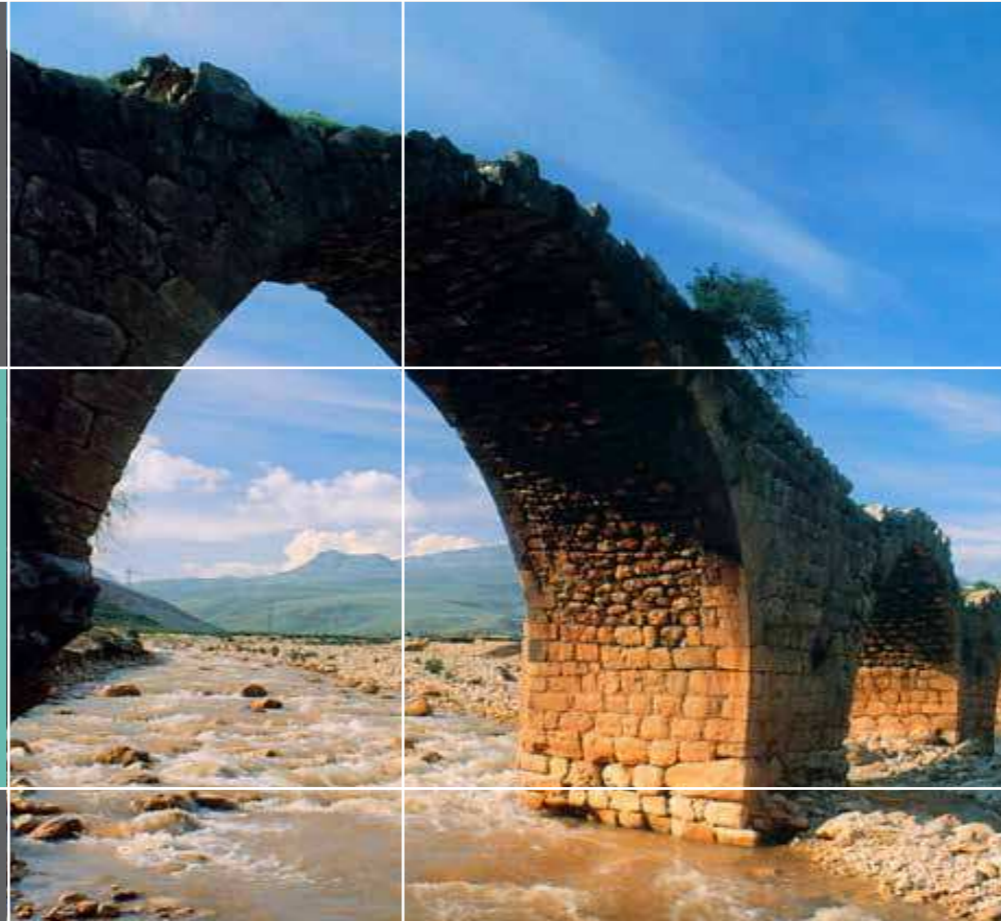
ÖLÇEKTE EŞİTLİK: KENTSEL HAKLAR

Kentsel altyapı , eğitim ve sağlık alanlarında sosyolojik ve mekânsal sorunları olan Şırnak genelinde, üniversite-sivil-özel sektör işbirlikleri ile teşvik politikaları oluşturulmalıdır. Eğitimde okuma yazma oranının yükselmesinin amaçlandığı, sağlık alanında donatı eksikliğinin giderildiği, kadınların iş istihdamına katılmalarının teşvik edildiği projelerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bunların dışında kentsel çevrenin iyileştirilmesi, sosyal ve kültürel olanakların artırılması kentsel haklar açısından önemlidir.

47

09

10

14 BOLU	42 KONYA	58 SIVAS	64 UŞAK	36 KARS	46 KAHRAMANMARAŞ		
40 KIRŞEHİR	43 KÜTAHYA	59 TEKİRDAĞ	65 VAN	70 KARAMAN	49 MUŞ	24 ERZİNCAN	
41 KOCAELİ	44 MALATYA	60 TOKAT	66 YOZGAT	71 KIRIKKALE	74 BARTIN	77 YALOVA	
07 ANTALYA	45 MANİSA	61 TRABZON	67 ZONGULDAK	72 BATMAN	75 ARDAHAN	78 KARABÜK	
08 ARTVIN	01 ADANA	62 TUNCELİ	68 AKSARAY	73 ŞIRNAK	76 İĞDIR	16 BURSA	
15 BURDUR	04 AĞRI	52 ORDU	69 BAYBURT			17 ÇANAKKALE	
27 GAZİANTEP	03 AFYON	51 NİĞDE				18 ÇANKIRI	
	05 AMASYA	50 NEVŞEHİR				80 OSMANİYE	
	06 ANKARA					81 DÜZCE	
	02 ADIYAMAN					47 MARDİN	
						79 KİLİS	
						09 AYDIN	
		10 BALIKESİR	19 ÇORUM	30 HAKKARİ	53 RİZE	48 MUĞLA	55 SAMSUN
		11 BİLECİK	20 DENİZLİ	31 HATAY	38 KAYSERİ	57 SİNOP	56 SİRT
		12 BİNGÖL	21 DİYARBAKIR	32 İSPARTA	39 KIRKLARELİ		28 GİRESUN
		13 BİTLİS	22 EDİRNE	33 İÇEL	25 ERZURUM		29 GÜMÜŞHANE
			23 ELAZIG	34 İSTANBUL	26 ESKİŞEHİR		
				35 İZMİR			

81 KENT VİZYON